

прихватања, смањења, избегавања или пријеноса ризика.

- (3) Информације и документација морају бити разумљиве и транспарентне.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 15.

(Доношење аката)

- (1) Друштво је дужно ускладити своје пословање с одредбама овог Правилника најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог Правилника.
- (2) Друштво може да успостави више стандарде у односу на стандарде прописане овим Правилником.
- (3) Друштво је до успостављања система управљања ризицима у складу с одредбама овог Правилника дужно управљати ризицима у складу са одредбама Закона, подзаконским актима донесеним на основу истог и интерним актима друштва.

Члан 16.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 021-2951-3/17
27. октобра 2017. године
Сарајево

Председник
Стручног савјета
Мр sci. **Едита Калајић**, с. р.

Na основу члана 60. став (3), члана 61. став (8), чл. 128. и 130. Закона о осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", број 23/17), Стручни савјет Агенције за надзор, на 7. сједници одржаној 27.10.2017. године, доноси

PRAVILNIK

O VRSTAMA I SISTEMU UPRAVLJANJA RIZICIMA U DRUŠTVU ZA OSIGURANJE I DRUŠTVU ZA REOSIGURANJE

I. OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим Правилником се детаљније уређује систем управљања ризицима у друштву за осигурање и друштву за реосигурање у складу са Законом о осигурању (у даљем тексту: Закон), а нарочито питања: врсте ризика у обављању дјелатности осигурања и реосигурања, ближи uvjeti и начин идентификације, мјерења и праћења ових ризика и управљања тим ризицима, као и начин уређивања система управљања ризицима у друштву за осигурање, односно у друштву за реосигурање (у даљем тексту: друштво) у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација), у сврху осигурања правилног и ефикасног пословања друштва те смањења ризика који произлазе из редовног пословања.
- (2) Одредбе овог Правилника на одговарајући се начин примјенјују и на групацију.

Члан 2.

(Дефиниције)

Појмови који се користе у овом Правилнику имају слjedeћа значења:

1. Функција, унутар система управљања, представља интерну способност друштва да обавља конкретне задатке.
2. Контролне функције су: функција праћења усклађености, функција интерне ревизије и функција управљања ризицима.
3. Ризик у смислу овог Правилника, представља опасност да будући неизвјесни догађаји, поступци, неискоришћени

ресурси и потенцијали, узрокују немогућност остварења пословних циљева друштва.

4. Технике смањења ризика у смислу овог Правилника су све технике које омогућују друштву да пренесе дио својих ризика или све своје ризике на другу правну особу.
5. Процес управљања ризицима укључује дефинисање и документовање профила ризициности друштва, те усклађивање профила ризициности са склоношћу за преузимање ризика.
6. Ризици профил друштва у смислу овог Правилника, обухвата процјену свих ризика којима је или којима би могло бити изложено друштво у свом пословању.

II. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

Члан 3.

(Обавеза успоставе)

- (1) Друштво је дужно успоставити дјелотворан систем управљања који осигурава стабилно и разумно управљање пословима, а што између осталог, обухвата и дјелотворан систем управљања ризицима.
- (2) Систем из става (1) овог члана треба најмање укључивати одговарајућу прегледну организацијску структуру с јасном додјелом и одговарајућом подјелом одговорности те дјелотворан систем извјештавања.
- (3) Систем управљања ризицима заснива се и усклађује са величином и организационом структуром друштва, обимом пословних активности и врстама осигурања које друштво обавља.
- (4) Систем управљања ризицима треба бити дјелотворан и добро интегрисан у организацијску структуру и поступке одлучивања друштва, те на примјеран начин узимати у обзир особе које управљају друштвом или носитеље других кључних функција.

Члан 4.

(Подручја обухвата)

- (1) Систем управљања ризицима обухвата стратегије, процесе и поступке извјештавања нузне за идентификовање, мјерење, праћење и управљање ризицима те континуирано извјештавање на појединачној и групној основи, о ризицима којима је друштво изложено или би могло бити изложено у свом пословању те о међузависности тих ризика, а подлијеже редовном интерном прегледу у циљу његовог унапређења.
- (2) Систем управљања ризицима покрива најмање слjedeћа подручја:
 - a) преузимање ризика и обликовање резерви;
 - b) управљање имовином и обавезама;
 - c) улагања, посебно изведенице и сличне обавезе,
 - d) управљање ризиком (не)ликвидности и ризиком концентрације,
 - e) управљање оперативним ризиком,
 - f) реосигурање и друге технике смањења ризика.
- (3) Друштво је дужно успоставити, документовати и примјенјивати писана правила која се односе на систем управљања ризицима те осигурати да се иста правила проводе на најмање подручја из става (2) овог члана.
- (4) У оквиру система управљања ризицима друштво обавља властиту процјену ризика и solventности, која је саставни дио пословне стратегије и узима се у обзир при доношењу стратегијских одлука друштва.
- (5) Писана правила из става (3) овог члана доноси Управа уз одобрење Надзорног одбора друштва и иста се прилагођавају у случају било које значајне промјене у систему управљања или подручју пословања.
- (6) Писана правила из става (3) овог члана подлијежу интерном прегледу најмање једном годишње, те их је потребно редовно ажурирати.

- (7) Друштво је дужно осигурати јасну подјелу пословних функција и спријечити sukob интереса.
- (8) Овласти и одговорности потребне је дефинисати на начин да запосленицима одговорнима за преузимање или управљање ризикима на оперативном нивоу не могу истовремено бити повјерени надзор и контрола истих.
- (9) Ако потпуно раздвајање пословних функција није примјерено због величине друштва, тада је друштво дужно осигурати избјегавање и управљање sukobom интереса на други начин.
- (10) Управа друштва има крајњу одговорност за ефикасност cjelokupnog система управљања ризикима.
- (11) У djelovanju система управљања ризикима морају судјеловати сви запосленци друштва.
- (12) Управа друштва мора бити информисана о ризикима којима је друштво изложено или којима може бити изложено, на начин да их може идентифицирати, pratiti и procijeniti njihove uticaje на poslovanje друштва, те мора donijeti odgovarajuće mjere управљања istima.
- (13) Cjelokupan sistem управљања ризикима потребно је dokumentovati на начин да је Управи друштва, као и трећим osobama, у svakome trenutku могуће razumijevanje djelovanja pojedinog procesa unutar sistema управљања ризикима.

Član 5.

(Funkcija управљања ризикима)

- (1) Друштво је дужно у оквиру система управљања ризикима ustrojiti neovisnu funkciju управљања ризикима на начин да таква функција olakšava provedbu sistema управљања ризикима.
- (2) Друштво је дужно у sklopu функције управљања ризикима osigurati obavljanje najmanje sljedećih poslova:
 - identificiranje rizika којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - analiza i procjena odnosno mjerenje rizika којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - praćenje rizika којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - управљање ризикима којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - nadziranje rizika којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - definisanje rizičnog profila друштва, odnosno, tolerancije rizika i sposobnosti prihvatanja rizika, у skladu sa strategijama,
 - stalno praćenje profila rizičnosti друштва, uz uspostavljanje sistema ranog upozorenja i prevencije rizika, у vezi sa ispunjenjem zakonom definisanih uslova stalnog održavanja likvidnosti i solventnosti;
 - provjeru primjene i djelotvornosti postupaka i mjera за управљање ризикима којима је друштво изложено или bi moglo biti изложено у svom poslovanju;
 - izvještavanje Uprave друштва о управљању ризикима;
 - судјеловање у изради, provođenju и preispitivanju Strategije управљања ризикима, као и других internih akata те postupaka и mjera из domene управљања ризикима друштва;
 - savjetovanje Uprave друштва vezano за utvrđivanje profila rizičnosti друштва, те praćenje utvrđenog profila rizičnosti;
 - doprinositi uspostavi djelotvornog sistema internih kontrola;
 - davanje prijedloga и preporuka за примјерено и učinkovito управљање ризикима;
 - provođenje testiranja otpornosti на stres;

- provođenje ostalih provjera koje су potrebne за djelotvoran sistem kontrole rizika.
- (3) Друштво је дужно nositelju функције управљања ризикима osigurati potrebne ovlasti и pristup svim podacima bitnim за ispunjavanje gore navedenih poslova.
 - (4) Друштво мора osigurati да nositelj функције управљања ризикима bude kvalificiran за poslove koje obavlja те да raspolaze odgovarajućim znanjima у području djelatnosti osiguranja или drugih srodnih finansijskih usluga, vještina и iskustvom како bi mogao obavljati те obrazložiti metode и načine обављања gore navedenih poslova.
 - (5) Poslovi за koje је zadužen nositelj функције управљања ризикима морају бити dokumentirani и transparentni.
 - (6) Nositelj функције управљања ризикима dužan је svoje poslove obavljati с pažnjom dobrog stručnjaka.
 - (7) Управа друштва мора osigurati odgovarajuću interakciju с nositeljem функције управљања ризикима.

Član 6.

(Strategija управљања ризикима)

- (1) Управа друштва дужна је usvojiti Strategiju управљања ризикима којом će jasno definisati, opisati и dokumentovati sistem управљања ризикима, sklonost preuzimanja rizika друштва, као и politiku управљања ризикима друштва.
- (2) Strategija треба sadržavati najmanje:
 - opis rizika којима је друштво изложено или којима може biti изложено, а који proizlaze из glavnih karakteristika poslovanja друштва;
 - limite navedenih rizika друштва;
 - sposobnost nosivosti rizika друштва;
 - ciljeve и opća načela politika управљања ризикима;
 - opis sistema izvještavanja о rizičima на nivou друштва;
 - organizaciju rada sistema управљања ризикима, zajedno с opisom ovlasti и odgovornosti;
 - povezanost procjene ukupnih potreba у vezi са solventnošću с anticipativnom procjenom vlastitih rizika друштва, regulatornim kapitalnim zahtjevima и limitima rizika.
- (3) Управа друштва najmanje jednom godišnje дужна је preispitati Strategiju управљања ризикима, njenu usklađenost с rizičnim profilom друштва, poslovnom strategijom и drugim relevantnim parametrima.
- (4) Strategiju управљања ризикима потребно је ažurirati у slučaju značajnijih promjena rizičnog profila друштва, те у slučaju других promjena bitnih за poslovanje друштва, а naročito у slučaju značajnijih izmjena poslovne politike и strategije друштва, odnosno promjena у makroekonomskom okruženju.
- (5) Usvojenu Strategiju управљања ризикима друштво је дужно dostaviti без odgode на saglasnost Agenciji за nadzor.

Član 7.

(Interni akti о управљању ризикима)

- (1) Управа друштва дужна је usvojiti, dokumentirati и primjenjivati politike и ostale interne akte о управљању pojedinim rizičima или grupom srodnih rizika којима је друштво изложено или којима може бити изложено.
- (2) Interni akti из stava (1) ovog člana najmanje trebaju sadržavati:
 - opis svakog poslovnog procesa друштва,
 - opis procesa управљања pojedinim rizikom,
 - metode identificiranja, procjene odnosno mjerenja rizika,
 - konkretne mjere praćenja и nadzora rizika, као и sistem ranog otkrivanja rizika,
 - mjere за ublažavanje pojedinačnih rizika и pravila за primjenu tih mjera,

- начин i učestalost dodatnih provjera kao i postupanje u slučaju nepovoljnih rezultata dodatnih provjera,
 - testiranje otpornosti na stres,
 - izvještavanje o rizicima,
 - kao i uticaj rizika na poslovanje, likvidnost i kapitalnu adekvatnost društva.
- (3) Politike i ostali interni akti o upravljanju rizicima moraju obuhvaćati najmanje područja navedena u članu 4. stav 2. ovog Pravilnika, a u skladu sa specifičnim rizičnim profilom društva mogu sadržavati i ostala područja.
- (4) Uprava društva dužna je u okviru politika i ostalih internih akata definisati i opisati pojedine procesne korake, organe društva i odgovorne nosioce izvršenja zadataka, ovlasti i odgovornosti učesnika procesa, odnosno odgovarajuću organizacijsku strukturu upravljanja pojedinim rizikom, potrebne resurse i zahtjeve, rizike i kritične tačke procesa, te način kontrole procesa unutar društva.

III. RIZIK

Član 8.

(Identifikacija rizika)

- (1) U svrhu identifikacije rizika društvo je obavezno da precizno definiše, klasifikuje i kontinuirano prati rizike kroz sve poslovne procese, na svim funkcionalnim i organizaciono hijerarhijskim nivoima poslovne strukture društva, imajući u vidu:
- a) usklađenost poslovanja,
 - b) utvrđene ciljeve društva (strateški, godišnji i operativni),
 - c) ekonomičnost, efektivnost i efikasnost,
 - d) pouzdano i blagovremeno izvještavanje,
 - e) zaštitu resursa u slučaju zloupotrebe,
 - f) nastanak rizika i njihov uticaj i
 - g) unutrašnje i vanjske informacije koje ukazuju na rizik u okviru sistema ranog upozorenja.
- (2) Društvo je obavezno da identifikaciju rizika provodi kroz dvije faze:
- a) početna identifikacija rizika, u procesu strateškog planiranja i
 - b) kontinuirana identifikacija rizika, što podrazumijeva stalnu provjeru identifikovanih odnosno identifikaciju novih rizika.

Član 9.

(Procjena)

- (1) Radi mjerenja rizika društvo je obavezno da vrši kvantitativnu i kvalitativnu procjenu potencijalnih i/ili stvarnih odstupanja od poslovnih ciljeva pod dejstvom pojedinačnog, odnosno sveukupnog rizika.
- (2) Kvantitativno mjerenje/procjena rizika, u smislu ovog Pravilnika, podrazumijeva procjenu rizika na osnovu mjerenja vjerovatnoće pojavljivanja i veličine potencijalnog gubitka i njihovog uticaja na likvidnost i solventnost društva.
- (3) Kvalitativno mjerenje/procjena rizika, u smislu ovog Pravilnika, podrazumijeva određivanje značajnosti rizika, određujući im određeni rang, odnosno prioritet.

Član 10.

(Vrste rizika)

Internim aktom društva propisani sistem upravljanja rizicima obuhvata ocjenu i prevencije i svih drugih rizika, pojedinačno i ukupno, kojima je izloženo ili može biti izloženo društvo u svom poslovanju u skladu sa zakonom, a naročito sljedeće rizike:

- a) Rizik osiguranja u pravilu predstavlja rizik gubitka ili nepovoljne promjene vrijednosti obaveza iz ugovorenog osiguranja zbog nemogućnosti društva da apsorbuje preuzete rizike svojstvene djelatnosti osiguranja koju obavlja, a uključuje rizike:
 - 1) neadekvatno određene premije i neadekvatne tarifne politike,
 - 2) neadekvatno formiranje tehničkih rezervi,
 - 3) neadekvatne procjene rizika koji se preuzima u osiguranje,
 - 4) neadekvatno određivanje nivoa samopridržaja društva ili preuzimanje rizika većih od iznosa samopridržaja društva, odnosno neprenošenje viška rizika iznad samopridržaja društva u suosiguranje i reosiguranje,
 - 5) katastrofalnih šteta usljed prirodnih katastrofa i sličnih nepredvidivih događaja,
 - 6) posebne rizike životnog i neživotnog osiguranja koji proizilaze iz promjene visine, trenda i volatilnosti (odstupanja od očekivanih): stopa smrtnosti (rizik smrtnosti i rizik dugovječnosti), stopa isteka, raskida, obnove i otkupa ugovora o osiguranju (rizik isteka osiguranja), stopa invalidnosti i bolesti (rizik oboljevanja), te promjene momenta nastanka i učestalosti osiguranih slučajeva, kao i visine isplate pri nastanku tih slučajeva,
 - 7) ostale rizike (profesionalne i tehničke) koji zavise od prirode, obima i uvjeta poslovanja društva.
- b) Tržišni rizik je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom stanju društva koji direktno ili indirektno proističe iz kretanja i volatilnosti tržišnih cijena sredstava, obaveza i finansijskih instrumenata, a uključuje naročito sljedeće rizike:
 - 1) promjene kamatnih stopa,
 - 2) promjene valutnih kurseva,
 - 3) promjene cijena vrijednosnih papira,
 - 4) promjene cijena nepokretnosti,
 - 5) rizik prinosa,
 - 6) rizik konkurencije,
 - 7) neadekvatno prilagođavanje zahtjevima korisnika usluga osiguranja,
 - 8) ostale tržišne rizike koji zavise od prirode, vrste, obima i uslova poslovanja društva kao i tržišta na kojem posluje.
- c) Rizik deponovanja i ulaganja sredstava društva (investicijski rizici) je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom stanju koji proističe iz ulaganja sredstava društva i volatilnosti prinosa od investicija, a uključuje naročito sljedeće rizike:
 - 1) rizik mogućeg smanjenja vrijednosti investicije (usljed promjene deviznih kurseva, kreditnog i tržišnog rizika, promjena na finansijskom tržištu),
 - 2) rizik otežane utrživosti i posljedične nelikvidnosti zbog nemogućnosti blagovremenog unovčavanja investicije,
 - 3) rizik loše procjene investicije,
 - 4) rizik neusklađenosti i volatilnosti dinamike priliva prinosa od investicija u odnosu na dinamiku dospjeća obaveza,
 - 5) rizik koncentracije u određeni oblik imovine,
 - 6) nemogućnost naplate: investiranih i deponovanih sredstava, prinosa od investiranih i deponovanih sredstava, zakupa,
 - 7) ostale rizike deponovanja i investiranja sredstava društva.
- d) Operativni rizik je rizik gubitka ili mogućeg nastanka negativnih efekata na poslovanje i finansijske rezultate društva usljed neadekvatnih unutrašnjih poslovnih

- processa, zaposlenika, sistema ili spoljnih događaja, a naročito obuhvata sljedeće rizike:
- 1) rizik pogrešnog i neodgovarajućeg izbora direktora, članova uprave, nadzornog odbora i organa u društvu koji vrši nadzor, kao i lica kojima je povjereno rukovođenje pojedinim funkcijama, organizacionim dijelovima ili poslovima društva,
 - 2) rizik pogrešnog i neadekvatnog izbora, rasporeda i zapošljavanja zaposlenika u društvu (neovisno o stručnim kvalifikacijama i potrebnog-optimalnog broja izvršilaca poslova, zapošljavanje prema rođačkim i sličnim vezama, itd.),
 - 3) rizik neadekvatne organizacije rada i ukupnog poslovanja društva,
 - 4) rizik pogrešnog i ekonomski štetnog ugovaranja poslova,
 - 5) rizik prevara, korupcije, mita, zloupotreba i drugih nezakonitih aktivnosti kao i rasipništva zaposlenih lica i članova organa društva,
 - 6) ugovaranja, organizovanja i obavljanja poslova osiguranja suprotno propisima, internim aktima i pravilima struke osiguranja,
 - 7) odsustva odgovarajućeg sistema internih kontrola, procedura i radnih postupaka,
 - 8) neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima društva,
 - 9) ostale operativne rizike koji zavise od prirode, obima, složenosti i uvjeta poslovanja društva.
- e) Kreditni rizik je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom stanju društva zbog promjena u kreditnom položaju izdavaoca finansijskih instrumenata, zajmoprimaca, drugih ugovornih strana i bilo kojih dužnika kojima je izloženo društvo u obliku koncentracija rizika neispunjenja obaveza druge ugovorne strane, rizika prinosa ili tržišnog rizika.
- f) Rizik likvidnosti predstavlja rizik od nemogućnosti društva da unovči svoja ulaganja i drugu imovinu kako bi bilo likvidno i sposobno da izmiruje u ugovorenim rokovima i iznosima svoje dospjele obaveze, a naročito obuhvata sljedeće rizike: rizik neadekvatnog upravljanja imovinom i obavezama društva, rizik pogrešne procjene, evidentiranja, prezentacije i objavljivanja vrijednosti imovine i obaveza društva, njegovih prihoda, rashoda i rezultata poslovanja, rizik nemogućnosti prodaje imovine društva prema vrijednosti iskazanoj u poslovnim knjigama, kao i nemogućnosti naplate od izvršene prodaje te imovine, rizik ročne neusklađenosti imovine i obaveza i ostale rizike likvidnosti. Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane obuhvata rizike nemogućnosti naplate: investiranih i deponovanih sredstava, zajmova, zakupnina, potraživanja po osnovu osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesije, te ostale rizike neispunjenja obaveza druge ugovorne strane. Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane proizilazi naročito iz koncentracije izloženosti društva drugoj ugovornoj strani, kada je potencijalni gubitak toliko veliki da ugrožava solventnost ili finansijski položaj društva.
- g) Koncentracijski rizik obuhvata sve izloženosti riziku kod kojih je potencijalni gubitak toliko veliki da ugrožava solventnost ili finansijski položaj društva.
- h) Ostali značajni rizici koji se procjenjuju i kojima je izloženo ili može biti izloženo poslovanje društva obuhvataju:
- 1) pravni rizik koji obuhvata rizik nastanka gubitka u poslovanju društva usljed propuštanja usklađivanja poslovanja i akata društva sa propisima,
 - 2) rizik nalaganja nadzornih i drugih mjera od strane Agencije za nadzor ili drugog nadležnog organa,
 - 3) rizik iz ugovora koji se ne mogu u cjelini ili djelimično izvršiti,
 - 4) rizik iz mogućih gubitaka sporova,
 - 5) rizik iz neadekvatnih - neefikasnih procedura vezanih za sprečavanje pranja novca,
 - 6) ostale pravne rizike,
 - 7) rizik poslovnog okruženja ili strateški rizik odnosno rizik neprilagodavanja promjenama u okruženju,
 - 8) rizik pogoršanja ugleda društva na tržištu,
 - 9) rizici po osnovu poslova koje je društvo povjerilo trećim licima,
 - 10) rizici uvođenja novih usluga, poslovnih aktivnosti i procesa,
 - 11) rizici po osnovu preuzetih garancija, jemstava i drugih oblika obezbjeđenja izmirenja obaveza društva ili trećih lica,
 - 12) ostali rizici koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.
- Član 11.
(Praćenje rizika)
- (1) U svrhu praćenja i blagovremene prevencije identifikovanih i eventualno novih rizika društvo je obavezno da obezbijedi-primjeni:
 - a) sistem ranog upozorenja rizika,
 - b) praćenje promjena u rizičnom profilu,
 - c) praćenja sposobnosti prihvatanja rizika,
 - d) praćenja efektivnosti i efikasnosti upravljanja rizicima i
 - e) predlaganje mjera u svrhu poboljšanja upravljanja rizicima u društvu.
 - (2) Praćenje rizika provodi se u skladu sa ukupnim rizičnim profilom društva, kao i u skladu sa učestalošću i vrstom promjena u poslovnom okruženju.
- Član 12.
(Sistem ranog otkrivanja rizika)
- (1) Sistem ranog otkrivanja rizika se zasniva na praćenju i identifikaciji upozoravajućih signala koji upozoravaju na mogućnost nastanka gubitaka, odnosno negativnih poremećaja (problema) u poslovanju društva koji mogu prouzročiti ugrožavanje ili neispunjavanje pojedinačnih ili svih kriterija – propisanim Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima donesenim na osnovu istog, kao i poduzimanje preventivnih i korektivnih aktivnosti.
 - (2) Sistem ranog otkrivanja rizika minimalno obuhvata praćenje pokazatelja u okviru pet ključnih poslovnih aspekata i to:
 - a) Finansijskima društva - u knjigovodstvu, u periodičnim finansijskim izvještajima društva, pokazateljima na berzi, statističkim i aktuarskim izračunima;
 - b) Tržište na kojem posluje društvo;
 - c) Unutrašnjoj organizaciji, ključnim kadrovima i menadžmentu društva,
 - d) Operativnom poslovanju društva, i
 - e) Bankarskim podacima i aktivnostima, te promjenama na bankovnim računima društva.

- (3) Sistem ranog otkrivanja rizika realizuju zaduženi nosioci u sistemu upravljanja rizicima društva, svaki u okviru njegovih propisanih nadležnosti i odgovornosti, te ovlašteni organi internog i eksternog nadzora i kontrole poslovanja, imovine i obaveza društva.
- (4) Za efikasnu organizaciju, uspostavu sistema ranog otkrivanja rizika i definisanje preventivnih i korektivnih aktivnosti odgovorna je uprava društva.

Član 13.

(Registar rizika i Izvještaj o upravljanju rizicima)

- (1) Društvo je obavezno da uspostavi i vodi registar rizika koji služi za dokumentovanje rezultata upravljanja rizicima i praćenje predloženih i preduzetih mjera, odnosno pruža ključne informacije o rizicima društva, koji sadrži najmanje sljedeće:
- opis/identifikacija rizika sistematizovani po vrstama i kategorijama rizika,
 - naziv organizacione jedinice odnosno nosioca rizika odgovornog za preuzimanje rizika/upravljanje identifikovanim rizikom,
 - pokretače, odnosno uzroke rizika,
 - rezultate procjene odnosno mjerenja rizika, učestalost tj. vjerovatnoća nastanka, uticaj rizika, materijalni značaj, mogućnost otkrivanja i drugi kriteriji koji mogu da utiču na procjenu,
 - kvantitativne i kvalitativne procjene identifikovanih rizika,
 - limite procijenjenih rizika,
 - referentne vrijednosti na koje rizici utiču,
 - spособnost prihvatanja rizika,
 - međudjelovanje (međuzavisnost) sa drugim rizicima i
 - mjere prevencije-kontrole i minimiziranja rizika.
- (2) Registar rizika revidira se u slučaju promjene rizičnog profila društva, a najmanje jednom godišnje.
- (3) Registar rizika je baza podataka za sve informacije o rizicima i mora da pruža jasnu sliku o aktuelnom rizičnom profilu društva, te o mogućim gubicima iz pojedinačnih rizika, kako bi uprava društva mogla pravovremeno da preduzme odgovarajuće mjere upravljanja rizicima.
- (4) Nositelj funkcije upravljanja rizicima dužan je najmanje jednom godišnje sastaviti Izvještaj o upravljanju rizicima.
- (5) Izvještaj o upravljanju rizicima mora biti sastavljen na način da uprava društva bude jasno obavještena najmanje o sljedećem:
- ukupnom rizičnom profilu društva;
 - promjenama rizičnog profila društva;
 - mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju preduzeti ili su preduzete radi prevencije i ovladavanja rizikom;
 - informacije o prekoračenju limita,
 - podatke o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje upućuju ili mogu upućivati na promjenu ukupne izloženosti društva riziku;
 - rezultatima djelovanja sistema upravljanja rizicima prethodno definisanog Strategijom upravljanja rizicima;
 - nadolazećim promjenama u sistemu upravljanja rizicima.
- (6) Izvještaj o upravljanju rizicima mora biti sastavljen na način da je i trećim osobama iz istog moguće jasno razumjeti ukupni rizični profil i djelovanje odnosno rezultate sistema upravljanja rizicima društva.
- (7) Društvo je obavezno dostaviti Agenciji za nadzor Izvještaj o upravljanju rizicima u zakonskim rokovima propisanim za dostavu finansijskih izvještaja.

IV. ČUVANJE PODATAKA I DOKUMENTACIJE

Član 14.

(Dokumentovanje)

- (1) Sve informacije i dokumentacija nužne za djelovanje sistema upravljanja rizicima te korištene u pojedinim fazama procesa upravljanja rizicima moraju biti adekvatno pohranjene u društvu i dostupne upravi društva, kao i uposlenicima uključenima u pojedine procese upravljanja rizicima.
- (2) Društvo je obavezno da na odgovarajući način dokumentuje način upravljanja, prevencije i ovladavanja pojedinačnim rizicima, uključujući i razloge prihvatanja, smanjenja, izbjegavanja ili prijenosa rizika.
- (3) Informacije i dokumentacija moraju biti razumljive i transparentne.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

(Donošenje akata)

- (1) Društvo je dužno uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog Pravilnika najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.
- (2) Društvo može da uspostavi više standarde u odnosu na standarde propisane ovim Pravilnikom.
- (3) Društvo je do uspostavljanja sistema upravljanja rizicima u skladu s odredbama ovog Pravilnika dužno upravljati rizicima u skladu sa odredbama Zakona, podzakonskim aktima donesenim na osnovu istog i internim aktima društva.

Član 16.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 021-2951-3/17
27. oktobra 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Stručnog savjeta
Mr. sci. **Edita Kalajdžić**, s. r.

Na temelju članka 60. stavak (3), članka 61. stavak (8), čl. 128. i 130. Zakona o osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 23/17), Stručni savjet Agencije za nadzor, na 7. sjednici održanoj 27.10.2017. godine, donosi

PRAVILNIK O VRSTAMA I SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA U DRUŠTVU ZA OSIGURANJE I DRUŠTVU ZA REOSIGURANJE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom se detaljnije uređuje sustav upravljanja rizicima u društvu za osiguranje i društvu za reosiguranje sukladno Zakonu o osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon), a naročito pitanja: vrste rizika u obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja, bliži uvjeti i način identifikacije, mjerenja i praćenja ovih rizika i upravljanja tim rizicima, kao i način uređivanja sustava upravljanja rizicima u društvu za osiguranje odnosno u društvu za reosiguranje (u daljnjem tekstu: društvo) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), u svrhu osiguranja pravilnog i efikasnog poslovanja društva te smanjenja rizika koji proizlaze iz redovitog poslovanja.
- (2) Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući se način primjenjuju i na grupaciju.